

מחווה – אחרי הבחירות ובחירות בחייו

דף עבודה בלשון • תשובות לדוגמה. יש לקבל כל ניסוח נכון ומנומק.

רמות המשימות: ● בסיסי ● בינוני ● מאתגר

פסקאות הקטע לפי שורות: א 1–6 • ב 7–12 • ג 13–19 • ד 20–24 • ה 25–30 • ו 31–34 • ז 35–39

חימום: הבנת הנקרא

1. הבנה ●

כולם דיברו רק על הבחירות, והוא עוד לא יכול להצביע, ולכן הרגיש שהבחירות "לא שייכות" לו. אביו ענה: "אתה אולי לא מצביע בקלפי, אבל אתה בוחר כל יום."

2. הבנה ●

בחירות קטנות: מה ללבוש, איזה שיר לשמוע, אם לקום מוקדם או להישאר עוד חמש דקות במיטה.
בחירות גדולות: באיזו מגמה ללמוד בתיכון, עם מי להיות חברים, איך לבלות את הזמן הפנוי, מה לעשות אחרי סיום הלימודים (שירות צבאי, שירות לאומי או שנת התנדבות).
די בשתי דוגמאות מכל סוג.

3. הבנה ●

שלב 1: לאסוף מידע – לשאול אנשים שיש להם ניסיון ולבדוק את כל האפשרויות.
שלב 2: לכתוב את היתרונות ואת החסרונות של כל אפשרות.
שלב 3: לשאול את עצמנו מה באמת חשוב לנו (ולא רק לחברים או להורים).

אוצר מילים

4. אוצר מילים מן ההקשר ●

א. פרגוד – ג • אתגרים – א • מוותרים – ד • להקדיש – ב • מסוים – ו (הפירוש המיותר).
ב. מאוחר ↔ מוקדם (שורה 9) • יתרונות ↔ חסרונות (שורה 33) • להתרחק ↔ להתקרב (שורה 36).

שורש, בניין וגזרה

5. שורש ובניין ●

הפועל	שורה	השורש	הבניין
בוחרת	2	בַּחַר	פָּעַל (קל)
נכנסת	2	כָּנַס	נִפְעַל
מכניסה	2	כָּנַס	הִפְעִיל
דיברו	4	דִּבֶּר	פָּעַל
ניצח	4	נִצַּח	פָּעַל

ב. "נכנסת" (נפעל) – האם עצמה נכנסת אל מאחורי הפרגוד. "מכניסה" (הפעיל) – היא גורמת לדבר אחר להיכנס: מכניסה את הפתק למעטפה. הפעיל מבטא כאן גרימה.

6. שורש, בניין וגזרה ●

הפועל	שורה	השורש	הבניין	הגזרה
עלתה	25	עָלָה	פָּעַל	ל"י (ל"ה)
מעלים	14	עָלָה	הִפְעִיל	ל"י (ל"ה)
לקום	8	קָוָם	פָּעַל	ע"ו

הפועל	שורה	השורש	הבניין	הגזרה
נולדתי	27	י־ל־ד	נִפְעַל	פ"י
מוסיפה	29	י־ס־ף	הִפְעִיל	פ"י
קונים	14	ק־נ־ה	פָּעַל	ל"י (ל"ה)

אפשר להפנות את תשומת הלב לזוג עלתה/מעלים: אותו שורש, בנינים שונים.

7. התפעל: שיכול והידמות

א. צִרְרָף, בִּנְיִן הַתְּפַעֵל.

ב. (1) **שיכול**: התי"ו החליפה מקום עם הצד"י, האות הראשונה של השורש (הִתְצַרְף – הִצְתַּרְף). (2) **הידמות**: אחרי הצד"י התי"ו הפכה לטי"ת (הִצְטַרְף).

ג. ס, ש – שיכול בלבד: הִסְתַּכַּל, הִשְׁתַּמֵּשׁ, הִסְתַּדָּר. צ – שיכול ות' – ט': הִצְטַלֵּם, הִצְטַעַר. ז – שיכול ות' – ד': הִזְדַּקָּן, הִזְדַּמָּן.

משפחת מילים, זמן, גוף ונטייה

8. משפחת מילים

א. שמות עצם: בחירות / הבחירות. פעלים: בוחרת, בוחר, בוחרים, בחר, בחרתי, לבחור (כל ארבע מילים שונות; יש לסווג נכון).

ב. למשל: בחירה, נבחר, נבחרת, מבחר, מובחר, בוחר (מצביע).

ג. מבחן – משורש ב־ח־ן (לבחון), ולא ב־ח־ר.

9. זמן, גוף ונטייה

הגוף	עבר	הווה	עתיד
אני	בחרתי	בוחר / בוחרת	אבחר
את	בחרת	בוחרת	תבחרי
הוא	בחר	בוחר	יבחר
אנחנו	בחרנו	בוחרים / בוחרות	נבחר
הן	בחרו	בוחרות	יבחרו (תבחרנה)

ב. "יקרה" – עתיד, גוף שלישי יחיד (הוא). "מצביע" – הווה (בינוני), גוף שני יחיד (אתה). "הצבעתי" – עבר, גוף ראשון יחיד (אני).

ג. ביומני = ביומן שלי • ביומנה = ביומן שלה • הוריו = ההורים שלו.

10. צורת הבינוני

א. שלושה מתוך: בוחרים, קונים, מעלים, פוחדים, מתחילה, מוותרים, רוצים.

ב. ממליץ • ממליצה • ממליצים • ממליצות.

ג. (1) פועל (2) שם עצם (3) שם עצם (4) שם תואר.

סמיכות, מין ומספר

11. צירופי סמיכות

א. תנועה של נוער • החוג של הבלט • הסיום של הלימודים.

ב. דעת החברים • תוצאות הבחירות • מחברת התלמידה.

ג. (1) יום הבחירות (2) בית הספר (3) בתי ספר (4) בתי הספר. הה"א של היידוע באה לפני המילה השנייה (הסומך).

● 12. יחיד ↔ רבים

- א. פתקים • קלפיות • החלטות • ימים • מגמות • מגמה • אנשים • איש.
ב. התלמידות בחרו מגמות חדשות, והן שמחו בהחלטות שלהן.
אפשר לקבל גם "מגמה חדשה" ו"בהחלטה שלהן". העיקר: בחרו, הן, שמחו, שלהן.

● 13. זכר ↔ נקבה

- א. נועה הרגישה קצת בחוץ. "אני עוד לא יכולה להצביע," אמרה לאביה.
ב. דניאל עלה לישראל כשהיה בן שלושה-עשר. היום הוא מדריך ילדים. (המספר משתנה: בת שלושה-עשרה ← בן שלושה-עשר.)

חלקי דיבר ומילות קישור

● 14. חלקי דיבר

שם עצם	פועל	שם תואר	מילת יחס	מילת קישור
מגמה	חיך	קרובים	עם	אבל
פרגוד	ממליצים	חדש	מול	כי
יומן	לבדוק	שונה	על	לכן

● 15. מילות קישור וקשרים לוגיים

- א. (1) כי – סיבה (2) לכן – תוצאה (3) אבל – ניגוד (4) כדי – מטרה (5) כאשר – זמן.
ב. (1) לכן (2) משום ש (3) אף על פי ש (4) כדי (5) אם (6) ואילו.
ג. אף על פי שהדעה של החברים חשובה, ההחלטה צריכה להיות שלנו. (או: למרות שהדעה של החברים חשובה, ...)

פיסוק, סוגי משפטים ותיקון שגיאות

● 16. פיסוק וסוגי משפטים

- א. אחרי הבחירות שאלה דנה את סבתה: "סבתא, בשביל מי הצבעת?" סבתא חייכה ואמרה: "זה סוד, אבל אני שמחה שהצבעתי."
אפשר לקבל פסיק במקום נקודתיים לפני הציטוט.
ב. (1) פשוט (2) מאוחה (שני משפטים עצמאיים, קשר של ניגוד) (3) מורכב (פסוקית זמן: "כשכל החברים בוחרים באותה מגמה").

● 17. תיקון שגיאות לשון נפוצות

השגיאה	הצורה התקינה	הסבר קצר
שתיים אחיות	שתי אחיות	לפני שם עצם בא שם המספר בצורת הנסמך: שתי, שני.
אני ילך	אני אלך	בגוף ראשון בעתיד התחילית היא א' (אית"ן).
נהנתי	נהניתי	נִהְנֵה בגזרת ל": נִהְנֵיתִי.
לאיזה מגמה	לאיזו מגמה	מגמה – שם עצם בנקבה: איזו.
שמונה עשר בנות	שמונה-עשרה בנות	בנות – נקבה: שמונה-עשרה.
אם הייתי יודע	אילו ידעתי / לו ידעתי	בתנאי שלא התקיים: אילו / לו, ולא אם.

כתיבה קצרה

18. כתיבה קצרה: בחירה קטנה שלי

לבדיקה: 3–4 שורות בנושא; שתי מילות קישור שונות מסומנות בקו; פועל אחד בהתפעל מוקף; התאם בין הנושא לנושא ופיסוק תקין.

דוגמה: השבוע התלבטתי אם ללכת לאימון כדורסל או להישאר בבית וללמוד למבחן. בחרתי ללמוד, כי המבחן היה חשוב לי. אף על פי שהיה לי קשה לוותר על האימון, הרגשתי טוב כשקיבלתי את הציון.

לוח בחירה – הערות לבדיקה

התלמידים בוחרים שלוש משימות בשורה, בטור או באלכסון. כל קו כזה עובר במשבצת החובה, ולכן כולם עושים את משימת ב"ח"ר.

משבצת החובה (משפחת ב"ח"ר): למשל בחירה, נבחר, נבחרת, מבחר, מובחר, בוחר, הבחירות. יש לבדוק שהמילים באמת משורש ב"ח"ר (לא מבחן!), ושכל משפט נכון ושייך לנושא.

מילון קלפי: הצבעה – צ"ב"ע, בחירות – ב"ח"ר, מפלגה – פ"ל"ג, נציג – נ"צ"ג, ספירה – ס"פ"ר. שימו לב: "קלפי" ו"פתק" הן מילים שאולות מיוונית ואין להן שורש עברי – כדאי לדון בכך בכיתה.

צירופי בחירות: ועדת הבחירות, יום הבחירות, פתק הצבעה, תוצאות הבחירות, מצע המפלגה, ספירת הקולות. הפירוק נעשה עם המילה של.

שורשים בגזרות: למשל עלה – עלינו, תעלו (ל"י); קם – קמנו, תקומו (ע"ו); הוסיף – הוספנו, תוסיפו (פ"י); בחר – בחרנו, תבחרו (שלמים).

נאום / מכתב / בלשי שגיאות: בודקים שימוש נכון במונח הנדרש (בניין, מילת קישור, תיקון), ולא רק את התוכן.